

Profil ogólnoakademicki

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

RAPORT ZESPOŁU OCENIAJĄCEGO POLSKIEJ KOMISJI AKREDYTACYJNEJ

Nazwa kierunku studiów: *Ekonomia*

**Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet
Warszawski**

Data przeprowadzenia wizytacji: 11-12.05.2019 r.

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia.....	5
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się.....	5
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	9
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	13
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	18
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	21
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	23
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	25
- Rozszerzenie oferty <i>Summer School</i> dla zwiększenia atrakcyjności wyjazdów studentów.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	28
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	33
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	34
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w <i>porządku wg poszczególnych zaleceń</i>).....	36
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych ..	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Zakres tematów prac zaliczeniowych zgodny z sylabusem. **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa ...**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel, członek PKA

członkowie:

1. Dr hab. Wojciech Downar, członek PKA
2. Prof. dr hab. Jerzy Węclawski, ekspert PKA
3. Prof. dr Bogusław Gruzewski, ekspert PKA ds. międzynarodowych.
4. Bartosz Kasiński, ekspert PKA ds. studenckich.
5. Mgr Wojciech Kielbasiński, Sekretarz ZO PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* prowadzonym na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały nr 449/2018 Prezydium PKA z dnia 9 lipca 2018 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2018/2019. PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW. W 2013 roku odbyła się ocena instytucjonalna. Zgodnie z Uchwałą nr 16/2/2013 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 grudnia 2013 r. przyznało ocenę pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny. Eksperci PKA wypełnili karty spełnienia standardów jakości kształcenia. Przed wizytacją odbyło się spotkanie mające na celu wyjaśnienie wątpliwości oraz dyskusję na temat wstępnych wniosków. Wizytacja rozpoczęła się od Spotkania z Władzami Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziału Nauk Ekonomicznych. Odbyły się również spotkania z pełnomocnikiem ds. praktyk, przedstawicielami Biura Karier UW, Biura Rekrutacji i Promocji WNE UW oraz Biura Osób Niepełnosprawnych, osobami odpowiedzialnymi za internacjonalizację, studentami studiującymi w języku angielskim i polskim, Wydziałowym Zespołem ds. Zapewniania Jakości Kształcenia przedstawicielami kół naukowych i Samorządu Studenckiego oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się hospitacje zajęć dydaktycznych oraz przeprowadzono wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej. Podczas spotkania podsumowującego pracę ZO dokonano oceny spełnienia standardów jakości kształcenia, sformułowano uwagi i zalecenia, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

(jeśli studia na kierunku są prowadzone na różnych poziomach, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu studiów)

Nazwa kierunku studiów	<i>Ekonomia</i>	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I i II stopnia	
Profil studiów	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Studia stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	Ekonomia i finanse (85%) Matematyka (15%)	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	Studia I stopnia – 6 semestrów/180 pkt ECTS Studia II stopnia – 4 semestry/120 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	Praktyki na studiach I stopnia – 120 godzin / 3 pkt ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	Ekonomia międzynarodowa–studia I/II st. Ekonomia przedsiębiorstwa–studia I/II st. International Economics – studia II st.	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat/Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	345 – studia I st. 152 – studia II st.	175 – studia I st. 82 – studia II st.
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia – 2204 h (specjalność Ekonomia Międzynarodowa); 2144 h (specjalność Ekonomia Przedsiębiorstwa) Studia II stopnia – 1000 h (specjalności w języku polskim); 775 h (specjalność w języku angielskim)	Studia I stopnia wieczorowe–2204 h (specjalność Ekonomia Międzynarodowa); 2144 h (specjalność Ekonomia Przedsiębiorstwa) Studia II stopnia – 804 h (specjalność w języku polskim);
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	Studia I stopnia – 167 pkt ECTS Studia II stopnia – 100 pkt ECTS	Studia I stopnia – 167 pkt ECTS Studia II stopnia – 100 pkt ECTS

Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	Studia I stopnia – od 128 do 147 pkt ECTS w zależności od specjalności Studia II stopnia – od 113 do 116 pkt ECTS w zależności od wyboru przedmiotu praktycznego	Studia I stopnia – od 128 do 147 pkt ECTS w zależności od specjalności Studia II stopnia – od 113 do 116 pkt ECTS w zależności od wyboru przedmiotu praktycznego
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	Studia I stopnia – Od pkt 67 do 79 pkt ECTS w zależności od specjalności Studia II stopnia – 63 do 65 pkt ECTS w zależności od specjalności	Studia I stopnia – Od pkt 67 do 79 pkt ECTS w zależności od specjalności Studia II stopnia – 63 do 65 pkt ECTS w zależności od specjalności

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku *Ekonomia* są zdefiniowane w Załączniku nr 1 do uchwały nr 29 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych UW z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie koncepcji kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego. „Koncepcja kształcenia na studiach I stopnia na Wydziale Nauk Ekonomicznych (WNE) Uniwersytetu Warszawskiego (UW) przygotowują absolwentów do kontynuacji nauki na studiach II stopnia, prowadzonych na kierunkach społecznych zarówno w kraju jak i za granicą; jak również do podjęcia aktywności zawodowej na stanowiskach wymagających wiedzy ekonomicznej, finansowej i ekonometrycznej w gospodarce narodowej w tym stanowisk w instytucjach rynku finansowego i ubezpieczeniowego, w bankach, w instytutach badawczo-rozwojowych, a także w instytucjach rządowych i pozarządowych. WNE prowadzi studia I° i II° na trzech kierunkach: Ekonomia, Informatyka i Ekonometria, oraz Finanse, Inwestycje i Rachunkowość. Szczegóły kształcenia na tych kierunkach określają osobne koncepcje kierunkowe. [...] Koncepcja kształcenia na studiach II stopnia na WNE UW przygotowują do samodzielnego podejmowania działalności naukowej, a także kontynuowania nauki na studiach doktoranckich (studiach III°) w kraju i za granicą, zaś przede wszystkim do pracy na stanowiskach wymagających specjalistycznej wiedzy ekonomicznej, finansowej i ekonometrycznej w gospodarce narodowej, w tym stanowisk analitycznych w instytucjach

rynku finansowego i ubezpieczeniowego, w bankach, w instytutach badawczo-rozwojowych, a także w publicznych instytucjach rządowych i pozarządowych”.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Ekonomia* powiązana jest z Misją UW w zakresie zapewnienia dostępu do wiedzy i nabywania umiejętności z różnych dyscyplin naukowych, szczególnie z obszarów nauk społecznych i nauk ścisłych.

Studia na kierunku *Ekonomia* prowadzone są na następujących specjalnościach: *Ekonomia międzynarodowa* (I/II st.), *Ekonomia przedsiębiorstwa* (I/II st.), *International Economics* (II st.) oraz dwóch studiach prowadzonych wspólnie z innymi wydziałami na poziomie licencjackim: *Międzykierunkowymi Studiami Ekonomiczno-Matematycznymi* i *Międzykierunkowymi Studiami Ekonomiczno-Menedżerskimi*. Wszystkie te studia realizują strategię i misję Wydziału dzięki poszerzeniu umiejętności studentów o wybrane efekty uczenia z matematyki i zarządzania.

Najważniejszym elementem procesu kształcenia jest doświadczona kadra naukowo-dydaktyczna, której dorobek naukowy w ocenie parametrycznej Wydziału Nauk Ekonomicznych UW uzyskał kategorię A+ wśród jednostek z dziedziny nauk ekonomicznych.

Koncepcja kształcenia uwzględnia potrzeby krajowego i europejskiego rynku pracy, co potwierdza wysoka ocena absolwentów w rankingu ELA (Ekonomiczne Losy Absolwentów).

1.2.

Koncepcja kształcenia przyjęta przez Radę Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego dla prowadzonych na nim kierunków studiów oparta została na jedności nauki i nauczania w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, w dyscyplinie *ekonomia*, do której przyporządkowane zostały kierunkowe efekty kształcenia. Założono przy tym, że na studiach pierwszego stopnia studentom będzie przekazywana wiedza i kształtowane umiejętności przygotowujące ich do prowadzenia badań a na studiach drugiego stopnia będą oni włączani w badania naukowe. Realizacji tej koncepcji sprzyja prowadzenie zajęć dydaktycznych przez pracowników naukowo-dydaktycznych w dużym zakresie zaangażowanych w prowadzenie badań naukowych w ramach projektów krajowych i zagranicznych. Pozwala to na realizację celu operacyjnego Wydziału w zakresie kształcenia, jakim jest zapewnienie studiującym takich programów studiów prowadzonych w języku polskim i angielskim, które wyposażą ich w analityczne i badawcze kompetencje właściwe dla satysfakcjonującego kształtowania długookresowej kariery zawodowej na krajowym lub międzynarodowym rynku pracy. Jednakże w czasie wizytacji przedstawiono, że w Uchwale nr 414 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie programów studiów na Uniwersytecie Warszawskim w Załączniku I stopień nr 21 i Załączniku II stopień nr 21 uszczegółowiono przypisanie do dyscyplin wskazując odpowiednio dyscyplinę *Ekonomia i finanse* (85%) z dziedziny nauk społecznych oraz dyscyplinę *Matematyka* (15%) z dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Takie przypisanie do dyscyplin wskazuje, że dyscyplina matematyka pełni ważną rolę pomocniczą w nauczaniu ekonomii, a nie tylko wspomagającą, co ma właściwe uzasadnienie w realizowanych treściach kształcenia.

Efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim zostały wprowadzone Uchwałą nr 516 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział Nauk Ekonomicznych. Efekty

kształcenia zostały przyporządkowane do obszaru kształcenia nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych oraz dyscypliny *ekonomia*. Przyjęto 5 efektów kierunkowych z zakresu wiedzy, 3 z zakresu umiejętności oraz 2 z zakresu kompetencji społecznych. We wszystkich zakresach kierunkowe efekty kształcenia odniesiono do wszystkich wzorcowych efektów określonych dla nauk społecznych. Każdy z efektów kierunkowych odniesiono przy tym do od jednego do siedmiu efektów obszarowych. Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób dość ogólny.

Efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów prowadzonym na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim zostały wprowadzone Uchwałą nr 104 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział Nauk Ekonomicznych. Efekty kształcenia zostały przyporządkowane do obszaru kształcenia nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych oraz dyscypliny *ekonomia*. Przyjęto 4 efekty kierunkowe z zakresu wiedzy, 7 z zakresu umiejętności oraz 3 z zakresu kompetencji społecznych. We wszystkich zakresach kierunkowe efekty kształcenia odniesiono do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom 7). Każdy efekt kierunkowy odniesiono do jednego, dwóch bądź wszystkich trzech obszarów – nauk społecznych, nauk humanistycznych bądź nauk ścisłych. Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób dość ogólny. Dla obydwu poziomów kształcenia na ocenianym kierunku studiów efekty kształcenia są takie same dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej.

Efekty kształcenia sformułowane są z zastosowaniem terminologii odpowiadającej dyscyplinie, do której zostały one przyporządkowane. Ich sformułowanie jest przy tym przystępne i pozwala na określenie kwalifikacji uzyskiwanych w wyniku ich realizacji.

Efekty kształcenia przyjęte dla kierunku *Ekonomia* kładą silny nacisk na rozwijanie kompetencji badawczych. Przewidują one prowadzenie przez studentów badań empirycznych, przeprowadzanie krytycznego omówienia badań naukowych z dziedziny nauk ekonomicznych, przygotowywanie projektów badawczych. W ramach kształtowania umiejętności studenci poznają m. in. metody analizy ekonomicznej przedsiębiorstw w różnorodnym otoczeniu instytucjonalnym i konkurencyjnym, narzędzia analizy strategicznej przedsiębiorstw, badania potencjału rynkowego oraz inwestycyjnego przedsiębiorstw, metody i narzędzia analizy danych i techniki data science stosowane w badaniach naukowych.

Nie sformułowano zarówno na poziomie studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia odrębnego efektu kształcenia dla języka obcego. W obydwu przypadkach jeden z efektów w zakresie umiejętności określa jedynie, że student „ma umiejętność tworzenia raportów i komunikatywnego prezentowania wyników samodzielnych analiz, także w języku angielskim”. Nie określono przy tym na jakim poziomie Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego kształtowana jest ta umiejętność, jednakże w czasie wizytacji przedstawiono, że w Uchwale nr 414 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 8 maja 2019 r. w sprawie *programów studiów na Uniwersytecie Warszawskim* w Załączniku I stopień nr 21 i Załączniku II stopień nr 21 wskazano odpowiednie poziomy B2 i B2+ ESOKJ.

W sylabusach przedmiotów określone zostały szczegółowe efekty kształcenia. Zostały one sformułowane w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Z reguły składają się z kilku efektów w każdym z tych zakresów. Zdarzają się jednak wyjątki – np. na studiach pierwszego stopnia dla przedmiotu *Finanse I* określono jedynie efekty w zakresie wiedzy (4). W

sylabusach nie wskazano odniesień efektów przedmiotowych do kierunkowych efektów kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹ (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są prawidłowo powiązane z dyscyplinami, do której przyporządkowano kierunek studiów. Są one odpowiednio powiązane z celami strategicznymi uczelni i jednostki prowadzącej kierunek w zakresie kształcenia kadr dla gospodarki. Kształcenie na ocenianym kierunku jest zgodne ze specjalizacjami naukowymi pracowników naukowo-dydaktycznych prowadzących zajęcia. Przy opracowywaniu koncepcji kształcenia współpracowano z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Kształcenie na ocenianym kierunku dostarcza absolwentów o kwalifikacjach oczekiwanych na krajowym i międzynarodowym rynku pracy. Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia przyjętymi dla ocenianego kierunku studiów. Odpowiadają one profilowi i poziomowi studiów. Liczba efektów kształcenia jest mała, co przekłada się na ich zbyt ogólne określenie. Wskazano odpowiednie powiązania efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi. Efekty kształcenia zostały sformułowane zgodnie z aktualnym stanem wiedzy w ramach dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek studiów. W ramach szeregu przedmiotów studenci przygotowani są do prowadzenia działalności badawczej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* zakłada wysoki udział wiedzy z dyscypliny matematyka (15%), co stwarza możliwości przekazania zaawansowanej wiedzy z metod ilościowych, a dla specjalności: *międzykierunkowe studia ekonomiczno-matematyczne* ten udział jest znacznie większy.

Doświadczona kadra naukowo-dydaktyczna, której dorobek naukowy w ocenie parametrycznej Wydziału uzyskał kategorię A+ wśród jednostek z dziedziny nauk ekonomicznych sprzyja wysokiemu poziomowi i zaawansowaniu przekazywanej wiedzy.

Zalecenia

-

¹W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Treści programowe realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów określone zostały w ich sylabusach. Treści te podlegają systematycznej weryfikacji w celu dostosowania do zmieniającego się stanu wiedzy i metodyki badań naukowych dyscypliny, do której przyporządkowany został oceniany kierunek studiów. Przeglądu treści programowych dokonuje Komisja Dydaktyczna, która wydaje rekomendacje dotyczące wprowadzania zmian odnoszących się do poszczególnych przedmiotów niezbędnych z punktu widzenia najnowszych osiągnięć nauki, w tym wyników badań naukowych pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne. Wzbogacenie treści programowych następuje także w wyniku sygnałów płynących ze środowisk pracodawców i absolwentów i jest wynikiem realizacji zgłaszanych potrzeb interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Dzięki takim działaniom następuje stałe ich dostosowywanie do zmian stanu wiedzy i warunków otoczenia prawnego, społecznego i gospodarczego. Odzwierciedleniem treści programowych określonych w sylabusach jest zamieszczona w nich literatura przedmiotu z podziałem na obowiązkową i uzupełniającą. Podlega ona również systematycznemu przeglądowi przez prowadzących zajęcia i uzupełnianiu o nowe pozycje.

2.2.

Studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego stopnia na ocenianym kierunku trwają 3 lata (6 semestrów). Program studiów przewiduje możliwość wyboru jednej z następujących specjalności: *ekonomia międzynarodowa*, *ekonomia przedsiębiorstwa*, które noszą jednakowe nazwy dla obydwu poziomów studiów. Studia niestacjonarne realizowane są w trybie studiów wieczorowych. Dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych obowiązuje ten sam program kształcenia. Łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi na studiach stacjonarnych 2204 na specjalności *ekonomia międzynarodowa* i 2144 na specjalności *ekonomia przedsiębiorstwa*.

Do zajęć ujętych w programie studiów, zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, przypisano łącznie 180 punktów ECTS. Liczba punktów ECTS odnosząca się do poszczególnych grup zajęć jest przy tym następująca:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów wynosi 92,8 % (167 pkt. ECTS),
- zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w zależności od specjalności od 71,1% do 81,7% (odpowiednio od 128 do 147 pkt. ECTS),
- zajęcia lub grupy zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego 5,5% (10 pkt. ECTS) oraz od 12,8% do 13,3% (odpowiednio od 16 do 23 pkt. ECTS) przy wyborze przedmiotów realizowanych w języku obcym w zależności od specjalności,
- zajęcia lub grupy zajęć do wyboru w zależności od specjalności od 37,2% do 43,9% (67-79 pkt. ECTS).

Studia stacjonarne i niestacjonarne drugiego stopnia trwają 2 lata (4 semestry). Łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi na studiach stacjonarnych 1000 dla specjalności prowadzonych w języku polskim i 775 dla specjalności *international economics*. Na studiach niestacjonarnych obowiązuje ten sam program studiów co na stacjonarnych, z wyjątkiem specjalności *ekonomia przedsiębiorstwa*, która prowadzona jest w formie studiów zaocznych (sobotnio-niedzielných). W tym ostatnim przypadku łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych wynosi 814.

Do zajęć ujętych w programie studiów, zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, przypisano łącznie 120 punktów ECTS. Liczba punktów ECTS odnosząca się do poszczególnych grup zajęć jest przy tym następująca:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów wynosi 83,3 % (100 pkt. ECTS),
- zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni od 94,2% do 96,7% (od 113 do 116 pkt. ECTS) w zależności od wyboru przedmiotu praktycznego,
- zajęcia lub grupy zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego od 2,5% (3 pkt. ECTS) do 36% (39 pkt. ECTS), przy wyborze przedmiotów realizowanych w języku obcym,
- zajęcia lub grupy zajęć do wyboru w zależności od specjalności od 52,5% do 54,2% (63-65 pkt. ECTS).

Zajęcia dydaktyczne realizowane są w ramach kilku form: wykładów obowiązkowych i fakultatywnych, ćwiczeń, konwersatoriów oraz seminariów dyplomowych. Na studiach pierwszego stopnia prowadzonych w języku polskim na poszczególne formy przypada odpowiednio: wykłady 37 %, ćwiczenia 25,5 %, konwersatoria 13 %, seminaria 3 %, lektoraty 11 %, praktyki 5,5 %, pozostałe 5 %. Natomiast na studiach drugiego stopnia prowadzonych w języku polskim przypada na: wykłady 46 %, ćwiczenia 5 %, konwersatoria 30 %, seminaria 9 %, lektoraty 9 %, pozostałe 1 %. Na studiach drugiego stopnia w języku angielskim rozkład ten jest następujący: wykłady 65 %, ćwiczenia 8 %, seminaria 14 %, laboratoria 8 %, lektoraty 4 %, inne 1 %. Na specjalności *ekonomia przedsiębiorczości* na studiach drugiego stopnia udział poszczególnych form zajęć jest następujący: wykłady 27 %, konwersatoria 39 %, seminaria 9 %, warsztaty 6 %, lektoraty 15 %, inne 1 %.

2.3.

Metody kształcenia określone zostały w sylabusach przedmiotów. Są one zróżnicowane i dostosowane do charakteru przedmiotu i efektów, które zostały dla niego przyjęte. Wykłady prowadzone są w oparciu o metody podające. Stosowany jest najczęściej wykład informacyjny jako podstawa przekazania związanych z przedmiotem podstawowych treści programowych. Niekiedy stosowany jest także wykład problemowy odwołujący się do praktyki gospodarczej i podejmowaniem aktywizacji studentów. Na studiach pierwszego stopnia na ćwiczeniach dominuje wykorzystywanie metod problemowych mających pogłębić i sprawdzić wiedzę i umiejętności studentów. Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem studiów przypadku, dyskusji, metod warsztatowych, metod programowych (z użyciem komputera), rozwiązywanie zadań. Na drugim stopniu studiów wykorzystywane są podobne metody, ale w innym nasileniu. Dostosowując się do szerszej wiedzy i umiejętności studentów w większym stopniu wprowadza się metody programowe i metody problemowe.

Jednostka nie dokonywała kalkulacji nakładu pracy studenta niezbędnego dla osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Nakład pracy został uwzględniony jedynie w punktach ECTS w relacji jeden punkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy studenta.

W sylabusach przedmiotów zostały także określone sposoby i kryteria oceny. Obejmują one formę weryfikacji efektów kształcenia przyjętych dla przedmiotu oraz zasady ustalania oceny.

Dużą wagę przykładają do pracy własnej studentów jako formy przygotowania do zajęć związanych z zastosowaniem aktywizującymi metod pracy. W przypadku studentów studiów pierwszego stopnia uwzględnia się przy tym działania zmierzające do przygotowania przedstawicieli tej grupy do prowadzenia badań poprzez kształtowanie podstawowych umiejętności badawczych takich jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań. Na studiach drugiego stopnia uwzględnia się udział studentów w prowadzeniu badań.

Na ocenianym kierunku studiów nie są prowadzone zajęcia z zastosowaniem technik i metod kształcenia na odległość.

2.4.

Na studiach pierwszego stopnia studenci zobowiązani są do odbycia praktyki zawodowej w wymiarze nie mniejszym niż 3 tygodnie (120 godzin). Praktyki odbywają się w różnych podmiotach z wyraźną dominacją banków i instytucji finansowych. Pozostałymi miejscami praktyk są firmy świadczące usługi consultingowe, handlowe, pośrednictwa w zakresie nieruchomości oraz usługi informatyczne. Część praktyk realizowana jest w instytucjach publicznych szczególnie centralnego i lokalnego, w organizacjach pozarządowych oraz w ramach projektów realizowanych na Uniwersytecie Warszawskim.

Zgodnie z efektami kształcenia przyjętymi dla praktyk zawodowych mają one poszerzyć wiedzę zdobytą na studiach, zdobyć nowe umiejętności takie jak: praca w zespole, organizacja pracy własnej, efektywne zarządzanie czasem, praca pod presją czasu, praca z klientem oraz nauczyć komunikowania się w środowisku zawodowym i wyrobić poczucie odpowiedzialności za powierzone zadania.

Praktyki mogą być realizowane w jednej z dwóch form: praktyk standardowych odbywanych na podstawie umowy zawieranej przez uczelnię z zakładem pracy oraz praktyk w postaci zatrudnienia w oparciu o umowy cywilno-prawne, gdzie stroną umowy jest uczelnia oraz student bądź wyłącznie student. Pierwszy rodzaj praktyk realizowany jest w zakładach pracy proponowanych przez uczelnię a drugi najczęściej przez studenta. W ostatnich latach przeważały praktyki drugiego rodzaju (ok. 60 %), a ich wymiar przekraczał często minimalny określony w programie kształcenia.

Praktyki odbywają się w oparciu o program uzgadniany z Pełnomocnikiem Dziekana WNE UW ds. Praktyk oraz zakładem pracy przyjmującym studenta na praktykę. W przypadku praktyki mającej formę zatrudnienia, odpowiednikiem programu jest zakres obowiązków wskazany w umowie o zatrudnieniu. Program praktyki musi zapewniać realizację efektów kształcenia przyjętych dla kierunku studiów i musi być realizowany w odpowiednim wymiarze godzinowym. Z takiej możliwości korzysta ok. 30 % studentów.

Zaliczenia praktyki dokonuje pełnomocnik Dziekana ds. praktyk. Podstawowymi dokumentami związanymi z praktyką są zaświadczenie o jej odbyciu oraz sprawozdanie z przebiegu, w którym student określa zakres obowiązków i wykonywane podczas praktyki czynności. Pełnomocnik ds. praktyk w oparciu o te dokumenty dokonuje analizy spełnienia wymogów formalnych i merytorycznych związanych z praktyką, a w szczególności realizacji zatwierdzonego programu praktyki i przyjętych dla niej efektów uczenia.

2.5.

Organizacja roku akademickiego ustalana jest przez Rektora w skali całej uczelni i oparta na semestrach składających się z okresów zajęć dydaktycznych i sesji egzaminacyjnych, w tym poprawkowych. Plany studiów na ocenianym kierunku przewidują relatywnie większe obciążenie zajęciami przez dwa pierwsze lata na studiach pierwszego stopnia i na pierwszym roku na studiach drugiego stopnia, a mniejsze w ostatnim roku, a zwłaszcza ostatnim semestrze studiów. Pozwala to studentom na większą koncentrację na ostatnim etapie procesu kształcenia na prowadzeniu działalności badawczej związanej z przygotowaniem pracy odpowiednio licencjackiej i magisterskiej.

Studenci osiągający najlepsze wyniki oraz zainteresowani rozwojem naukowym mogą korzystać z indywidualnego toku studiów. Dostępny jest on dla 5 % najlepszych studentów ze średnią powyżej 4.4 na pierwszym stopniu studiów i 4,7-4,8 na drugim stopniu. Ponadto oferowane są dodatkowe ścieżki kształcenia, jak uczestnictwo w przedmiotach akredytowanych przez ACCA (Association of Chartered Certified Accountants). Z drugiej strony studentom niespełniającym założeń wstępnych na wybranych przedmiotach lub studentom wolniej przyswajającym niektóre partie materiału proponuje się dodatkowe zajęcia o charakterze konsultacji (np. z przedmiotów ilościowych). Studentom drugiego stopnia nieposiadającym kompetencji wystarczających do efektywnego studiowania np. z powodu braku niektórych przedmiotów bazowych na studiach pierwszego stopnia, proponuje się uczestniczenie w zajęciach przeznaczonych dla studentów tego poziomu kształcenia.

Osoby z niepełnosprawnościami otrzymują niezbędne ułatwienia w trakcie weryfikacji realizacji efektów kształcenia - np. osoby niedowidzące mają prawo do otrzymania egzaminów z powiększoną czcionką i pisanie ich dłużej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe ujęte w programie kształcenia odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy i praktyki w zakresie dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek studiów oraz podlegają systematycznemu przeglądowi i modyfikacji. Treści te są odpowiednio rozbudowane i spójne w aspekcie kształtowania kompetencji absolwentów i pozwalają na uzyskanie efektów kształcenia przyjętych dla kierunku studiów.

Zarówno studia pierwszego, jak i drugiego stopnia realizowane są w wymiarze czasowym pozwalającym na osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Właściwie skalkulowano w ujęciu czasowym wymiar zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich. Natomiast nie dokonano kalkulacji nakładu pracy na realizację poszczególnych zadań dydaktycznych oraz w ramach pracy własnej studentów.

Struktura programu kształcenia z punktu widzenia wymiaru czasowego przyjętego dla poszczególnych przedmiotów i modułów kształcenia oraz sekwencji ich realizacji jest prawidłowa. Formy zajęć są zróżnicowane i dostosowane do specyfiki przedmiotów. Duża część zajęć prowadzonych jest w formach przewidujących aktywizację studentów. Studenci mają możliwość wyboru zajęć w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS dla całych studiów. Program studiów przewiduje naukę języka obcego w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka obcego na poziomie niezbędnym do korzystania z literatury zagranicznej oraz komunikowanie się w sprawach zawodowych.

W kartach przedmiotów określone zostały odpowiednio dobrane do każdego z nich metody kształcenia. Tworzą one zróżnicowany zbiór pozwalający na realizację założonych efektów uczenia się. Studenci wykonują szereg zadań w ramach pracy własnej, co pozwala na kształtowanie umiejętności samodzielnej pracy i aktywności w procesie uczenia się. W procesie kształcenia studenci przygotowani są do prowadzenia działalności naukowej.

W programie kształcenia ujęte są praktyki zawodowe. Ich wymiar czasowy, dobór miejsc praktyk, programy praktyk są właściwe z punktu widzenia założonych efektów uczenia się. System opieki nad praktykami zawodowymi oraz ocena zrealizowanych w ich ramach efektów uczenia się są zorganizowane prawidłowo. Organizacja studiów w odniesieniu do prowadzenia zajęć dydaktycznych i weryfikacji efektów uczenia się są prawidłowe.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

- Kształcenia na studiach I i II stopnia z wysokim udziałem przedmiotów w języku angielskim oraz wysokim udziałem przedmiotów ilościowych, co jest mocną podstawą do przygotowania i prowadzenia badań naukowych.
- Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uczestnictwa w dodatkowej ścieżce kształcenia w zakresie przedmiotów akredytowanych przez ACCA (Association of Chartered Certified Accountants).

Zalecenia

-

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Na studia pierwszego stopnia przyjmowani są kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości. W postępowaniu kwalifikacyjnym bierze się pod uwagę wyniki matury z języka polskiego, matematyki i języka obcego, zdawanych w części pisemnej na poziomie podstawowym lub rozszerzonym oraz maksymalnie dwóch dodatkowych przedmiotów zdawanych w części pisemnej na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Na podstawie wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym przez kandydatów tworzy się w malejącej kolejności uzyskanej liczby punktów listę rankingową, która określa kolejność przyjmowania na studia kandydatów w ramach limitu miejsc ustalonego dla danego kierunku i formy studiów.

Na Wydziale Nauk Ekonomicznych stosowana jest zasada przyjmowania łącznego kandydatów na wszystkie prowadzone kierunki studiów, tj. Ekonomię, Finanse, inwestycje i rachunkowość oraz Informatykę i ekonometrię. Po pierwszym roku studiów studenci dokonują wyboru jednego z tych kierunków i specjalności.

W ramach rekrutacji na studia pierwszego stopnia kładzie się szczególny nacisk na wysokie kwalifikacje kandydatów z matematyki. W celu pozyskania kandydatów o dobrym przygotowaniu z tego przedmiotu w ramach współpracy z 30 liceami z całej Polski organizowane są warsztaty promujące studia na WNE UW.

Na studia drugiego stopnia wymagane jest posiadanie przez kandydata tytułu licencjata, magistra, inżyniera lub równorzędnego. Rekrutacja dokonywana jest osobno na każdy z trzech wymienionych powyżej kierunków studiów. Rekrutacja na studia odbywa się na podstawie listy rankingowej. Podstawą sporządzenia listy rankingowej są punkty. Liczba punktów jest wynikiem iloczynu trzech parametrów: a. oceny (kategorii) jednostki naukowej MNiSW, b. średniej uzyskanej na studiach zgodnie z zaświadczeniem c. współczynnika odnoszącego się do grupy wybranych przedmiotów zrealizowanych na studiach pierwszego stopnia. Kwalifikacji na studia dokonuje się w ramach przyjętych przez uczelnię limitów miejsc.

W przypadku anglojęzycznego programu International Economics w procedurze rekrutacji uwzględnia się listy rekomendacyjne od naukowców specjalizujących się w danej dziedzinie i listy motywacyjne. Kandydat powinien przedstawić dwa listy rekomendacyjne od swoich byłych nauczycieli lub pracodawców.

Podjęcie studiów na Wydziale Nauk Ekonomicznych możliwe jest także w trybie przeniesienia z innej uczelni. W tym przypadku wymagane jest spełnienie wymogów formalnych (posiadanie odpowiedniego dokumentu poświadczającego poziom wykształcenia uprawniający do studiów na danym poziomie) oraz merytorycznych (konkurs średnich ocen ze studiów, jeśli średnia przekracza 4).

Wydział Nauk Ekonomicznych nie stosuje uznawania efektów uczenia oraz kwalifikacji uzyskanych poza edukacją formalną. Natomiast potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych przez studenta studiów podczas studiów na innych uczelniach następuje w drodze decyzji prodziekana ds. studenckich, po zasięgnięciu opinii kierownika kierunku lub specjalności studiów. Kierownik dokonuje oceny w oparciu o przedstawioną przez kandydata dokumentację, a w razie wątpliwości przeprowadza sprawdzian posiadanych umiejętności i wiedzy. W ramach rekrutacji na drugi stopień studiów dokonywana jest ocena zbieżność efektów uczenia zrealizowanych przez kandydatów z ekonomii, matematyki i języków obcych. W przypadku International Economics są to oceny z: mikroekonomii, makroekonomii, statystyki matematycznej, rachunku prawdopodobieństwa ekonometrii, analizy matematycznej, międzynarodowych stosunków gospodarczych i teorii handlu/teorii wymiany międzynarodowej.

Zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów określone są w regulaminie studiów, programie kształcenia oraz sylabusach przedmiotów. Regulamin studiów określa ogólne warunki zaliczania przedmiotów i etapów studiów. Program studiów określa sposób zaliczania poszczególnych przedmiotów (zaliczenia bądź egzamin). Sylabusy przedmiotów wskazują formy zaliczenia i kryteria oceny.

Studia pierwszego stopnia kończą się przygotowaniem pracy licencjackiej a studia drugiego stopnia pracy magisterskiej oraz egzaminem dyplomowym. Dopuszczenie do egzaminu dyplomowego wymaga zaliczenia wszystkich przedmiotów ujętych w programie studiów, w tym na studiach pierwszego stopnia także praktyk zawodowych. Na egzaminie dyplomowym zadawane są dwa pytania, jedno odnoszące się do pracy a drugie dotyczące teorii odnoszących się do pracy dyplomowej.

Prace licencjackie mają charakter badawczy lub przeglądowy natomiast prace magisterskie charakter badawczy. Prace dyplomowe oceniane są w oparciu o jednolity formularz recenzji przez promotora oraz recenzenta wyznaczonego przez Prodziekana ds. studenckich. Formularz oparty jest na wymaganiach stawianych pracom dyplomowym i magisterskim w odniesieniu do realizacji programu kształcenia i zakładanych efektów uczenia. Przystąpienie do egzaminu licencjackiego lub magisterskiego wymaga uzyskania dwóch ocen pozytywnych. Od roku akademickiego 2018/2019 dopuszczono pisanie pracy w formie artykułu naukowego z suplementem zawierającym elementy, które nie są potrzebne w artykule naukowym, ale podlegają ocenie zgodnie z formularzem recenzji.

Weryfikacja efektów uczenia się odbywa się w kilku etapach. Podstawowe znacznie ma weryfikacja efektów określonych dla poszczególnych przedmiotów. Weryfikacji podlegają efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przyjęte dla danego przedmiotu. Przeprowadzana jest ona przede wszystkim na koniec realizacji zajęć z danego przedmiotu, ale w wielu z nich dokonywana jest także na bieżąco. Sposoby przeprowadzania tej weryfikacji, kryteria oceny i udział ewentualnych ocen częściowych w ocenie ostatecznej określone są w sylabusie przedmiotu.

Regulamin studiów określa warunki promocji studenta na kolejny semestr oraz podstawowe zasady przeprowadzania zaliczeń i egzaminów, w tym poprawkowych i komisyjnych. Studenci mają prawo do informacji zwrotnej od prowadzących sprawdziany i egzaminy na temat uzyskanych ocen. W uczelni obowiązuje roczny okres rozliczenia.

Uzyskanie wszystkich zaliczeń i zdanie wszystkich egzaminów z przedmiotów ujętych w planie studiów, zaliczenie praktyki zawodowej na studiach pierwszego stopnia oraz uzyskanie pozytywnych ocen pracy dyplomowej od jej promotora i recenzenta jest warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, a jego zdanie oznacza łącznie z innymi wskazanymi elementami procesu kształcenia realizację wszystkich przyjętych dla kierunku studiów efektów kształcenia.

Postępy studentów w realizacji efektów kształcenia są przedmiotem analiz, rekomendacji oraz działań odpowiednich jednostek organizacyjnych Wydziału (Komisja Dydaktyczna i Rada Wydziału). Weryfikacji podlegają wyniki rekrutacji na studia oraz zdawalności przedmiotów i zaliczania semestrów. Na podstawie sporządzanych reportów dokonywane są korekty zasad rekrutacji, programu studiów lub obsady zajęć. Z nauczycielami uzyskującymi niskie oceny w ankietach w kolejnych latach przeprowadzane są rozmowy i oczekiwane jest podejmowanie przez nich działań zmierzających do poprawy jakości kształcenia.

Do weryfikacji i oceny realizacji efektów uczenia się stosowany jest zróżnicowany zestaw prac pisemnych. Do sprawdzenia wiedzy teoretycznej związanej z przedmiotem stosowane są prace oparte na testach, natomiast do sprawdzenia umiejętności prace oparte na zadaniach, pytaniach otwartych wymagających przedstawienia argumentacji.

W odniesieniu do przedmiotów przygotowujących do prowadzenia badań weryfikacji i oceny realizacji efektów uczenia się dokonuje się przez wprowadzenie obowiązku przygotowania własnego badania empirycznego, napisanie referatu opartego na empirycznych artykułach naukowych, samodzielnym przygotowaniu referatu na zadany lub wybrany przez studenta temat, krytyczną analizę wskazanych przez prowadzącego lub wykorzystujących metody przedstawione w trakcie przedmiotu artykułów naukowych, analizę rozwiązań stosowanych w praktyce na podstawie danych pozyskanych z rynku, opracowanie projektu empiryczno-badawczego w zespołach, samodzielne rozwiązywanie przez studentów studium przypadku, napisanie eseju na temat wybranych prac, sporządzenie raportu oceniającego sytuację ekonomiczną i finansową przedsiębiorstwie.

Kompleksowa weryfikacja efektów uczenia się, w szczególności odnoszących się do prowadzenia badań, znajduje wyraz w pracach licencjackich i magisterskich. Wiele prac dyplomowych porusza oryginalną problematykę. Prace licencjackie zawierają sformułowanie problemu badawczego, celu badań a magisterskie dodatkowo hipotez, których realizacja/weryfikacja dokonywana jest w oparciu o studia literatury oraz badania empiryczne. Studenci zachęceni są przy tym do zastępowania odtwórczego opisu przeglądem literatury. W dużej części prac wykorzystywana jest literatura zagraniczna oraz metody ilościowe. Efektem tego są prace wyróżniane w konkursach prac dyplomowych.

Studenci są zachęceni do udziału w działalności badawczej również przez system mini grantów. Mini granty służą w szczególności do sfinansowania uczestnictwa w konferencji i są przyznawane na zasadzie konkursowej w ramach wyodrębnionej na nie puli środków. Wydział wspiera też uczestnictwo zespołów studenckich w różnych konkursach międzyuczelnianych.

Bardzo dużą wagę przywiązuje się do uczciwości w studiowaniu, prowadząc akcję „zero tolerancji dla ściągania”. Obecnie studenci, którzy zostaną złapani na nieuczciwości (ściąganie, przepisanie prac przepisanych od innych itp.) otrzymują ocenę niedostateczną z przedmiotu i muszą powtórzyć przedmiot podstawy ochrony własności intelektualnej. Przy drugim takim naruszeniu są skreślani z listy studentów.

Badania prowadzone w odniesieniu do absolwentów studiów pierwszego stopnia wskazują, że około 50% z nich kontynuuje naukę na studiach drugiego stopnia. Jest to udokumentowane w raportach z rekrutacji.

Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w realizacji projektów badawczych wspólnie z pracownikami naukowymi, publikują z nimi prace naukowe Wydziału, są organizatorami konferencji naukowych, na które przygotowują referaty. O ich znaczących osiągnięciach naukowych świadczą też nagrody w konkursach na prace dyplomowe i naukowe oraz Diamentowe Granty.

3.2.

Badania przeprowadzane przez podmioty zewnętrzne wskazują na wysoką ocenę absolwentów ocenianego kierunku (rankingi Rzeczypospolitej, Perspektyw). Świadczą o tym także raporty wskazujące, że absolwenci studiów drugiego stopnia uzyskują ponadprzeciętne

wynagrodzenia (raport systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych). Ranking Eduniversal wskazał dla anglojęzycznej specjalność: International Economics - pierwsze miejsce dla Programów wśród krajów Europy Wschodniej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zasady przeprowadzania rekrutacji umożliwiają, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, dobór kandydatów z uwzględnieniem ich wiedzy i umiejętności zdobytych na wcześniejszych etapach kształcenia. Zasady te zapewniają równe szanse dla wszystkich ubiegających się o przyjęcie na studia.

Na Wydziale prowadzącym oceniany kierunek studiów nie są stosowane regulacje umożliwiające identyfikację i ocenę efektów kształcenia uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego. Opracowano także zasady zaliczenia efektów kształcenia zrealizowanych przez studentów w przypadku przeniesienia z innej uczelni bądź odbycia części studiów w uczelni zagranicznej.

System dyplomowania zapewnia dostosowanie tematów prac dyplomowych do dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek studiów. Zapewnia się także powiązanie specjalizacji naukowej recenzentów prac dyplomowych z tematyką tych prac. W części ocenianych prac dyplomowych zauważono brak pełnego przestrzegania wymogów formalnych (poprawność językowa, sporządzanie przypisów i bibliografii i in.). W dużej części prac stosowane są metody statystyczne i ekonometryczne do estymacji danych empirycznych. Autorzy tych prac dokonując przeglądu badań sięgają do literatury zagranicznej. Egzamin dyplomowy ma dość wąski zakres przedmiotowy, gdyż odnosi się do tematyki pracy dyplomowej.

Zasady weryfikacji i oceny efektów uczenia się zapewniają równe traktowanie wszystkich studentów. Są one w szczególności dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Studenci otrzymują informację zwrotną o wynikach oceny prac i etapów kształcenia. W przypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych mają zapewnioną ochronę swoich praw do obiektywnej i niezależnej oceny.

Stosowane na ocenianym kierunku studiów metody weryfikacji i oceny osiągniętych przez studentów efektów uczenia się generalnie pozwalają na realizację zakładanych celów i właściwy przebieg procesu kształcenia. Niemniej jednak dla części przedmiotów weryfikacja ta oparta jest o testy wyboru i pytania wymagające uzupełnień zdania, co pozwala jedynie na sprawdzenie wiedzy.

Realizacja przez studentów efektów uczenia się jest dokumentowana w formie prac pisemnych, projektów, sprawozdań z praktyk oraz prac dyplomowych. Rodzaje i tematyka tych prac są zgodne z poziomem i profilem kształcenia oraz odpowiadają treściom programowym właściwym dla dyscyplin, do których przyporządkowane zostały efekty kształcenia.

Studenci Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów studenci zachęceni są do pozaprogramowej aktywności naukowej. Znajduje ona wyraz w przygotowywaniu przez nich publikacji naukowych, udziale w konferencjach naukowych oraz innych rodzajach aktywności

wzbogacających ich wiedzę i umiejętności związane z dyscyplinami, do których został przyporządkowany kierunek studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dostojności Kształcenia

Badania jakości kształcenia przeprowadzane przez podmioty zewnętrzne wskazują na wysoką ocenę absolwentów ocenianego kierunku na co wskazują czołowe miejsca kierunku w rankingach: Rzeczpospolitej, Perspektyw, Ekonomicznych Losów Absolwenta, a także Eduniversal (specjalność: International Economics - 1. miejsce dla Programów w Europie Wschodniej).

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku *ekonomia* jest zróżnicowana pod względem struktury tytułów i stopni naukowych oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i doświadczenia zawodowego. Pod względem tytułów i stopni naukowych struktura kadry prowadzącej kształcenie jest prawidłowa. Na I stopniu 46 % kadry prowadzącej kształcenie posiada tytuł profesora lub doktora habilitowanego. Na studiach II stopnia odsetek ten jest nieco wyższy (47 %). W pojedynczych przypadkach zajęcia prowadzą doktoranci. Posiadają oni kompetencje naukowe lub doświadczenie zawodowe zgodne z prowadzonym przedmiotem. Niektórzy doktoranci posiadają bogaty dorobek publikacyjny (publikacje z listy JCR).

Dorobek naukowy pracowników Wydziału i osób prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* jest bardzo bogaty, co ma odzwierciedlenie w wynikach parametryzacji jednostek naukowych (najwyższa kategoria naukowa „A+”).

Kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku jest bardzo aktywna w zakresie realizacji grantów badawczych. Aktywność ta przejawia się nie tylko w liczbie składanych wniosków o granty, ale przede wszystkim w efektywności pozyskania środków. Współczynnik sukcesu pozyskanych środków jest bardzo wysoki (w latach 2013-2015 wynosił 48 %) jak również bardzo wysoka (jedna z najwyższych w Polsce) jest kwota środków przyznana w ramach grantów na jednego pracownika naukowego (w latach 2013-2016 – 160.551 zł). Liczba grantów realizowana w danym momencie w ostatnich latach waha się od kilkudziesięciu do ponad 100 grantów. Obecnie pracownicy Wydziału są kierownikami 6 grantów międzynarodowych i 56 grantów krajowych.

Zauważyć należy, że kompetencje badawcze zdobyte w ramach pracy naukowej i badawczej mają odzwierciedlenie w prowadzonej dydaktyce. Wydział przywiązuje dużą wagę do rozwijania kompetencji badawczych studentów. Przejawia się to programie wielu przedmiotów, zawierających tzw. komponent badawczy. Studenci zobligowani są do czytania naukowych artykułów ekonomicznych, również w języku angielskim (szczególnie na II stopniu). Komponent

badawczy można zauważyć również na przykładzie prac dyplomowych, które w większości mają dobrze zaprojektowane i przeprowadzone badania własne.

Synergię prowadzonej pracy naukowej i badawczej z prowadzoną dydaktyką można dostrzec również poprzez angażowanie studentów przez poszczególnych pracowników w realizowane przez nich projekty badawcze oraz wspólne publikacje jako rezultat prowadzonych badań. Kompetencje naukowe i badawcze pracowników są wzorcowo wykorzystane w realizacji kształcenia o profilu ogólnoakademickim.

Podkreślić należy duże doświadczenie dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia, w tym zdobyte podczas wyjazdów zagranicznych (m.in. w ramach Erasmus+, ale również jako efekt współpracy badawczej z ośrodkami z innych krajów), również w charakterze profesora wizytującego w uczelni zagranicznej. Wiele osób prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* posiada również doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią związane z prowadzonymi zajęciami.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia umożliwia prawidłową realizację zajęć. Pensum dydaktyczne wynosi dla wszystkich pracowników 210 godzin. Istnieją wypracowane mechanizmy obniżenia pensum dydaktycznego w zależności od stopnia zaangażowania w realizację badań (głównie grantów). Kierownik grantu otrzymuje obniżkę pensum o 30 godzin. Obniżka pensum leży w gestii Rektora. Na spotkaniu z kadrą wyrażane były opinie o nadmiernym obciążeniu dydaktycznym ("przepensowanie"), które koliduje z pracą naukową. Częściowo rozwiązaniem tego problemu są zajęcia przydzielane doktorantom.

Obsada zajęć jest dokonywana bardzo starannie, z dbałością o właściwe dopasowanie kompetencji osób prowadzących zajęcia. Dobór osób do prowadzenia zajęć jest transparentny. jasno określono, kto planuje obsadę i kto monitoruje jej prawidłowość. Podziału zajęć pomiędzy pracowników dokonują kierownicy katedr i zakładów. Oceny obsady zajęć dokonuje Prodziekan ds. Studenckich wraz z Komisją Dydaktyczną (studia I i II stopnia). Zasady doboru i monitorowania jakości kadry określone są w obszarze 5 WSZJK „Zasady zapewnienia jakości kadry dydaktycznej”.

Cześć zajęć prowadzonych jest przez osoby „z zewnątrz”, tzn. z innych Wydziałów i jednostek UW lub nawet z innych Uczelni. Oznacza to, że Wydział poszukuje kadry, której kompetencje i zainteresowania badawcze będą w jak największym stopniu dopasowane do prowadzonych przedmiotów (dotyczy to m. in. przedmiotów z zakresu matematyki, informatyki i prawa).

W przypadku planowania zajęć dla doktorantów prowadzona jest określona polityka mająca na celu ukierunkowanie rozwoju doktoranta zgodnie z jego zainteresowaniami naukowymi oraz potrzebami Wydziału. Podstawowy przedmiot prowadzony przez doktorantów to ćwiczenia z mikroekonomii. Niektórym doktorantom zostały powierzane inne zajęcia, ale osoby te mają już kompetencje i często znaczny dorobek naukowy w zakresie tych zajęć.

W efekcie prowadzonej polityki i podejmowanych działań na kierunku *ekonomia* nie ma przypadków niewłaściwej obsady zajęć. Sporadyczne przypadki obsady nie w pełni poparte dorobkiem naukowym, są uzasadnione doświadczeniem dydaktycznym (starszy wykładowca).

4.2.

Studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii na temat osób prowadzących zajęcia za pomocą anonimowych ankiet dostępnych po zakończeniu semestru w systemie internetowym USOS, dzięki czemu każdy student ma możliwość dokonania oceny każdego nauczyciela, z którym miał zajęcia w danym semestrze. Ocena dokonywana jest w sposób wieloaspektowy – studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii na temat takich aspektów jak ilość pracy wymaganej przez prowadzącego od studentów niezbędnej do zaliczenia przedmiotu, sposób przekazywania wiedzy przez prowadzącego, kultura osobista prowadzącego względem studentów oraz wyjaśnienie i przestrzeganie ustalonych zasad zaliczenia. Ponadto studenci mają możliwość wyrażenia, w skali od 1 do 5, swojej ogólnej opinii na temat jakości prowadzonych zajęć. Kwestionariusz ankiety zawiera także pytanie otwarte, w którym studenci mają możliwość wyrażenia dodatkowej opinii. W przypadku uzyskania przez nauczycieli niskich ocen studentów władze jednostki podejmują wobec tych nauczycieli szereg działań takich jak: ograniczenie zajęć obowiązkowych, skierowanie na kursy doszkalające z zakresu prowadzenia zajęć, rozwiązanie umowy o pracę lub brak przedłużenia takiej umowy. Od 2015 do 2018 roku wymienione działania były stosowane względem od 2 do 7 osób prowadzących zajęcia w skali roku. Władze wydziału motywują studentów do wyrażania swojej opinii dotyczącej osób prowadzących zajęcia w kwestionariuszach ankiet poprzez możliwość uzyskania pierwszeństwa w wyborze grup zajęciowych, umorzenia opłaty za powtarzanie przedmiotu oraz otrzymania gadżetów wydziałowych. O wynikach badań ankietowych władze jednostki informują przedstawicieli studentów zasiadających w Komisji Dydaktycznej podczas jej posiedzeń, jednocześnie obligując ich do rozpowszechnienia tych informacji wśród pozostałych studentów.

Ocenie podlegają wszystkie zajęcia i na ich podstawie sporządzane są listy rankingowe na uwzględniające średnie ocen z zajęć. Wydział prowadzi analizę wyników ocen. Na ich podstawie można stwierdzić, że pracownicy są oceniani dobrze (ponad połowa kadry otrzymała ocenę wyższą niż 4). Najlepiej oceniani pracownicy w elektronicznych ankietach studenckich uzyskują nagrody pieniężne Rektora.

Istotnym elementem polityki kadrowej są rozwiązania w zakresie systemu motywacji, który obejmuje część naukową i dydaktyczną. Zasady motywowania określone są w obszarze 9 WSZJK „System motywowania nauczycieli akademickich do pracy na najwyższym poziomie”. Ocena okresowa przeprowadzana jest co dwa lata (w przypadku profesorów mianowanych co cztery lata). W r.a. 2017/2018 Komisja Oceniająca dokonała oceny okresowej 12 pracowników (1 profesora i 11 adiunktów).

Na poziomie Uczelni określone są zasady i procedury rozwiązywania konfliktów, jak również przeciwdziałania zjawiskom patologicznym (stanowisko ombudsmana).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Liczba, różnorodność i struktura kompetencji kadry prowadzącej zajęcia na kierunku *ekonomia* umożliwia prawidłową realizację zajęć oraz nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Kadra prowadząca zajęcia posiada aktualny dorobek naukowy, część osób posiada doświadczenie zawodowe związane z prowadzonymi zajęciami. Bogate jest również

doświadczenie dydaktyczne kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku w tym w prowadzeniu zajęć w językach obcych. Obsada zajęć na kierunku *ekonomia* jest właściwa i umożliwia prawidłową realizację zajęć. Zasady doboru prowadzących zajęcia są transparentne. Obciążenia godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia umożliwia prawidłową realizację zajęć. Realizowana polityka kadrowa sprzyja rozwojowi kadry oraz zapewnia motywację zarówno do pracy naukowej, jak i dydaktycznej. Na Wydziale prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich, w tym dokonywana jest ocena jakości prowadzonych zajęć przez studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Kadra akademicka Wydziału posiada dorobek naukowy potwierdzony publikacjami z listy JCR, co ma odzwierciedlenie w wynikach parametryzacji jednostek naukowych (najwyższa kategoria naukowa „A+”), a to umożliwia prowadzenie zajęć dydaktycznych na najwyższym poziomie i w większości realizowanych w języku angielskim.

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

5.1.

Zajęcia dla wizytowanego kierunku odbywają się głównie przy ul. Długiej. Istnieje również możliwość korzystania z dostępu do sal na Krakowskim Przedmieściu, z czego Wydział korzysta sporadycznie (np. sala Mickiewicza, na ponad 300 osób, wykorzystana była na 5 wykładach dla całego roku). W ostatnich latach siedziba Wydziału przeszła istotne zmiany modernizacyjne polegające na wyremontowaniu części budynku. Efektem tych zmian jest unowocześnienie bazy infrastrukturalnej, zarówno liczbowo (liczba sal dydaktycznych i komputerowych), jak i jakościowo (wyposażenie).

Struktura sal odpowiada potrzebom kształcenia na ocenianym kierunku. Największa Aula jaka znajduje się w budynku na ul. Długiej może pomieścić ponad 200 osób. Pozostałe sale wykładowe są nieco mniejsze. Jest to jednak wystarczające, ponieważ na największych liczebnie latach grupa wykładowa jest dzielona na mniejsze. Wszystkie sale dydaktyczne są dobrze wyposażone. Sale wykładowe posiadają projektory, a największe sale również w nagłośnienie. Większość pomieszczeń sprawia wrażenie bardzo estetycznych i komfortowych.

W strukturze sal dużą grupę stanowią laboratoria komputerowe, co jest związane ze specyfiką zajęć na kierunku (duża liczba przedmiotów o charakterze ilościowym). Laboratoria są wyposażone w bogate oprogramowanie statystyczne (m.in.: pakiety SAS, IBM SPSS, Matlab, MS SQL Server, Stata, Eviews, R, Gretl, Gams, Adonis, Aris, EwkaSQL, IBM Amos 25, Nlogit, Demetra, R-Cran, R-studio, Maksima).

Słabym punktem w zakresie infrastruktury jest zapewnienia warunków do pracy dla pracowników Wydziału. Pokoje wykładowców są dobrze wyposażone. Wskazać trzeba, że praktyka - jedna Katedra zajmuje jeden pokój, powoduje nadmierne zagęszczenie stanowisk pracy. Zaznaczyć jednak należy, że Wydział w tym zakresie stara się znaleźć rozwiązanie. Jako przykład wskazać można fakt wydzielenia osobnych pomieszczeń przeznaczonych na konsultacje ze studentami. Ponadto na Wydziale znajduje się wiele pomieszczeń dedykowanych do realizowanych przez pracowników Wydziału grantów, które są dobrze wyposażone i przystosowane do pracy grupowej.

Osobne pomieszczenia przeznaczone są dla Kół Naukowych, AIESEC, Samorządu Studenckiego. Wszystkie te sale są dobrze wyposażone, estetycznie wykończone i przystosowane do pracy zespołowej. Ponadto w kilku różnych miejscach kompleksu na ul. Długiej znajdują się pomieszczenia socjalne.

Biblioteka Wydziału jest częścią systemu sieci biblioteczno – informacyjnej Uniwersytetu Warszawskiego. Zbiory Biblioteki Wydziału obejmują 67.458 wolumenów, w tym: książki 55.473 vol. oraz czasopisma 11.372 vol. Znaczną część księgozbioru stanowią książki w języku angielskim. W ostatnich latach na zakup literatury anglojęzycznej wydatkowano ok. 80 % środków przeznaczonych na zakup książek. Zakupy książek odbywają się pod merytorycznym nadzorem Komisji Dydaktycznej, która ocenia, czy zakupy są uzasadnione i określa priorytety w ramach posiadanego budżetu.

Studenci i pracownicy posiadają dostęp do elektronicznych baz czasopism i książek elektronicznych. Zaznaczyć należy, że bazy są szeroko wykorzystywane przez studentów. Korzystanie z literatury obcojęzycznej przez studentów (szczególnie na studiach II stopnia) jest stałym elementem procesu dydaktycznego (widać to np. w pracach dyplomowych, w których literatura obcojęzyczna stanowi często ponad połowę cytowanej literatury). Ponadto studenci i pracownicy korzystają z Biblioteki Uczelnianej, która jest jedną z największych bibliotek naukowych w Polsce.

5.2.

Baza dydaktyczna podlega okresowej ocenie. Oceny posiadanych zasobów materialnych dokonują kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych: Kierownik Pracowni Informatycznej, Kierownik Biblioteki, Kierownik Działu Gospodarczo-Administracyjnego. Baza dydaktyczna podlega też ocenie w ankietach studenckich. Jednostka nie prowadzi formalnych badań satysfakcji studentów na temat infrastruktury wykorzystywanej w procesie dydaktycznym, jednakże badania takie prowadzi Samorząd Studencki.

Wydział dostosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażony jest w liczne podjazdy oraz windy umożliwiające przemieszczanie się pomiędzy piętrami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział posiada infrastrukturę i zasoby edukacyjne (w tym oprogramowanie), które zapewniają prawidłową realizację procesu dydaktycznego, prowadzenie badań naukowych oraz realizację grantów. Liczba, wielkość, struktura oraz wyposażenie sal dydaktycznych są zgodne z potrzebami procesu nauczania. Ze względu na specyfikę procesu dydaktycznego, który charakteryzuje się dużym udziałem przedmiotów o charakterze ilościowym Wydział dysponuje oprogramowaniem specjalistycznym. Oprogramowanie jest aktualne, nowoczesne i stanowi światowy standard stosowany w działalności naukowej i dydaktycznej. Zapewnione jest dostosowanie infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Pracownicy i studenci mają pełny dostęp do literatury, zarówno w bibliotece wydziałowej, jak i uczelnianej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Dookonałości Kształcenia

- Studenci mają dostęp do systemu biblioteczno – informacyjnego Uniwersytetu Warszawskiego z największymi zasobami bibliotecznymi w zakresie nauk ekonomicznych w Polsce.

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

6.1.

Organem, który formalnie powołany został do utrzymywania i rozwijania relacji z otoczeniem społeczno – gospodarczym na Wydziale jest Rada Pracodawców. Powstała ona w 2013 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele instytucji otoczenia społeczno – gospodarczego oraz przedstawiciele Wydziału. W pracach Rady aktywnie uczestniczy kilkanaście podmiotów (na ostatnim posiedzeniu w marcu 2019 r. obecnych było 18 osób zewnętrznych oraz 5 ze strony Wydziału). Skład Rady stanowią na ogół duże podmioty, z różnych branż (m.in. PGE, Goldman Sachs, Accenture, Ernest & Young, banki). Dobór podmiotów do Rady jest trafny, ponieważ są to podmioty, które potencjalnie zatrudnią absolwentów po kierunkach i specjalnościach prowadzonych na Wydziale. Podkreślenia wymaga fakt, że w Radzie Pracodawców uczestniczą również absolwenci Wydziału. Rada spotyka się raz do roku. Najczęściej poruszane zagadnienia na spotkaniach to m.in. omówienie potrzeb pracodawców w kontekście profilu absolwenta WNE, analiza wpływu prognozowanego kryzysu gospodarczo – finansowego na potrzeby pracodawców. Osobną tematyką jest organizacja praktyk zawodowych, a w szczególności dopasowanie wymogów praktyk w celu usprawnienia kontaktów Uczelni z korporacjami w tym zakresie.

Analiza protokołów z posiedzeń Rady wskazuje na szereg szczegółowych zagadnień bezpośrednio związanych z doskonaleniem programów uczenia się. Jako przykład wskazać można dokonanie określenia najczęściej wymaganych przez pracodawców kompetencji (m.in. językowych, komunikacyjnych i autoprezentacji, umiejętności pracy w programach specjalistycznych). Przedmiotem dyskusji i uwag była ocena efektów kształcenia realizowanych

na kierunkach prowadzonych na Wydziale. Omawiano również nowe pomysły w zakresie rozwoju dydaktyki (np. elastyczny moduł kształcenia).

Niewątpliwą zaletą funkcjonowania Rady jest jej aktywny charakter, ściśle zorientowanie na kształtowanie kompetencji, które są wymagane na rynku pracy, dopasowanie i doskonalenie wymogów odbywania praktyk. Wskazać należy również powiązanie jej funkcjonowania z procesem kształcenia.

Współpraca z otoczeniem przybiera różne formy, do których można zaliczyć: spotkania mające na celu dopasowanie sylwetki absolwenta do potrzeb i wymagań pracodawców, organizowanie praktyk zawodowych, prelekcje przedstawicieli firm dla studentów. Również sami studenci Wydziału aktywnie angażują się we współpracę z firmami, m.in. poprzez przyjęcie roli ambasadorów marki w takich podmiotach jak: Ernst&Young, KPMG, Deloitte, Unilever, ING Bank Śląski, MARS, PwC, Nestle.

Na spotkaniu ze studentami, studenci zagraniczni wyrazili chęć uczestniczenia w większej liczbie spotkań z pracodawcami.

6.2.

System ProEdu w obszarze 2. Zasady zewnętrznego monitorowania i przeglądu programów studiów określa cel, zakres działań i procedury postępowania oraz umocowania prawne. Proces zewnętrznego monitorowania kształcenia na WNE prowadzi Rada Pracodawców przy wsparciu: Dziekana, Prodziekanów, Komisji Dydaktycznej, Komisji Studiów Doktoranckich oraz Komisji Studiów Podyplomowych. Rada Pracodawców okresowo (corocznie) monitoruje i ocenia programy studiów oraz efekty uczenia się w kontekście wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, corocznie ocenia kompetencje absolwentów WNE, wskazując ich słabe i mocne strony. Efektem tej oceny jest rozwijanie kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi w powiększanie składu Rady o nowych członków.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział współpracuje z szeregiem instytucji, z których część jest skupiona w Radzie Pracodawców. Współpraca z otoczeniem w dużej mierze koncentruje się na rozpoznaniu potrzeb pracodawców, wymagań stawianych wobec absolwentów i w konsekwencji na projektowaniu i realizacji programu studiów zgodnie z kierunkami określonymi wspólnie z pracodawcami. Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie (cykliczne spotkania Rady) oraz przybiera różne formy. Są to m.in. organizacja praktyk, analiza potrzeb rynku pracy oraz udział przedstawicieli otoczenia w prelekcjach dla studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Zwiększenie stopnia umiędzynarodowienia jest jednym z podstawowych celów kształcenia na Wydziale Nauk Ekonomicznych. Od czasu ostatniej oceny PKA na WNE udało się zwiększyć stopień internacjonalizacji studiów kilkakrotnie (z ok. 5 % do ok. 25 %). Na kierunku *Ekonomia* prowadzone są w języku angielskim studia drugiego stopnia - *International Economics*, które zachęcają zagranicznych studentów do studiowania na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW. W ostatnich latach ten program zajmuje pierwsze miejsce w rankingu EduUnivesal na najlepsze studia z Ekonomii w Europie Środkowo-Wschodniej. Są to studia bardzo zaawansowane i elitarne – na każdym roku studiuje ok. 30 osób, w przeważającej części z zagranicy. Dla tych studiów zawarte są cztery umowy podwójnego dyplomu (*double-degree*), z uniwersytetami w Trier (Niemcy), Louvain la Neuve (Belgia), Lisbonie (Portugalia) i Chendgu (Chiny). WNE gości i wysyła studentów w ramach tych partnerstw. Ponadto, wyłącznie w języku angielskim prowadzone są studia doktoranckie z ekonomii.

Na atrakcyjność studiowania na kierunku *ekonomia* w języku angielskim wpływa duża liczba dostępnych kursów w języku angielskim. Na studiach I stopnia wszystkie kluczowe przedmioty prowadzone są w języku polskim i angielskim. Cudzoziemcy na kierunku *ekonomia* na studiach I stopnia studiują w języku polskim i mogą brać udział w zajęciach w języku angielskim. Na studiach II stopnia prowadzone są studia zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Seminaria dyplomowe prowadzone są na WNE w bardzo małych grupach (grupę może stanowić kilka osób) bez podziału na kierunki, co podnosi indywidualizację kształcenia i zwiększa dopasowanie.

Poziom studiów	Typ zajęć	Liczba kursów w języku angielskim na kierunku <i>Ekonomia</i>	Łączna liczba studentów kierunku <i>Ekonomia</i> na tych kursach	Łączna liczba cudzoziemców na tych kursach	Odsetek cudzoziemców
Studia I st.	Wykłady, ćwiczenia, Konwersatoria	11	52	17	33%
Studia II st.	Wykłady, ćwiczenia, Konwersatoria	24	689	388	56%
Studia I st.	Seminaria licencjackie (razem z innymi kierunkami)	39	132	64	48%
Studia II st.	Seminaria magisterskie	59	247	184	74%

	(razem z innymi kierunkami)				
Studia II st.	Przedmioty do wyboru (razem z innymi kierunkami)	22	456	265	58%

Studenci studiujący w języku polskim mają także duże szanse włączenia się w proces internacjonalizacji przez dbałość o kształcenie językowe i informacje w języku angielskim. Wszystkie kluczowe przedmioty są prowadzone w dwóch wersjach angielskiej i polskiej, a informacje o przedmiotach w tym sylabusy są dostępne w wersji angielskiej i polskiej. Dotyczy to również kluczowych informacji dotyczących studiowania zawartych na stronie wydziałowej prowadzonej w dwóch językach. Od każdego studenta studiów I stopnia wymagany jest udział w lektoratach przez 4 semestry po 60 godz. semestralnie (preferowany angielski biznesowy/ekonomiczny) oraz zdanie egzaminu z języka angielskiego na poziomie minimum B2. Od studentów studiów II stopnia wymagane jest udział w dwóch semestrach lektoratów języka angielskiego biznesowego/ekonomicznego (poziom min. C1). Osoby mogące wykazać się wskazaną biegłością językową mają możliwość wykorzystania prawa do zapisu na lektoraty z innych języków dostępnych w ofercie UW (dostępnych jest prawie 40 lektoratów z różnych języków nowożytnych). Z uwagi na mieszany charakter grup studenckich – uczestnikami są zarówno Polacy, jak i studenci zagraniczni – tworzy się siatki międzynarodowych kontaktów, które pozytywnie wpływają na przyszłe dokonania absolwentów.

Studiujący w języku angielskim otrzymują także wsparcie językowe. W ramach tzw. *Foundation Year*, czyli roku zerowego dla cudzoziemców, kandydaci przygotowujący się do studiów z języka angielskiego, równolegle odbywają się kursy matematyczne i ekonomiczne. UW oferuje studentom cudzoziemcom żetony na kursy języka polskiego w ramach Polonicum, które cieszą się dużym zainteresowaniem.

Studenci kierunku *Ekonomia* niezależnie od języka studiów mogą skorzystać z bogatej oferty wyjazdów w ramach programu ERASMUS+. WNE ma podpisane 72 umowy międzynarodowe. Studenci kierunku *Ekonomia* chętnie korzystają z tej oferty.

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Wyjazdy Erasmus studentów kierunku <i>Ekonomia</i>	18	14	8	13
- w tym wyjazdy studiujących w języku angielskim	4	3	2	3

WNE jest od kilku lat netto odbiorcą studentów ERASMUS+. Corocznie (bez podziału na kierunki) wyjeżdża na stypendium ok. 40-50 studentów, zaś przyjeżdża na studia częściowe ok. 130-140 osób, przy czym najwięcej studentów przyjechało z Włoch i Hiszpanii (razem 46% z tych dwóch państw). Studenci przyjeżdżający na UW mogą wybierać przedmioty z całej oferty UW – na WNE studenci zagraniczni ERASMUS+ zaliczają średnio prawie 3 kursy.

Rekrutacja międzynarodowa studentów na kierunki WNE obejmuje wszystkie kontynenty. Należy podkreślić, że nie jest skoncentrowana na państwach Europy wschodniej położonych blisko granic Polski. Liczba studentów zagranicznych rekrutowanych w każdy rok przekracza 140 osób (w 2018 przyjęto 149 osób ogółem z 420 kandydatów zagranicznych). Najliczniejszą

grupę wśród przyjętych stanowią Chińczycy (33 osoby), przed Białorusinami (19 osób) i Ukraińcami (17 osób). Znaczne grupy studentów pochodzą również z Azerbejdżanu (12 osób) i Turcji (9 osób). Łącznie na WNE studiowało w roku akademickim 2018/19 aż 398 studentów zagranicznych. W konsekwencji, wśród studiujących na WNE około ¼ studentów (wliczając studentów na studiach organizowanych przez Wydział i przyjeżdżających w ramach wymiany Erasmus+) to obcokrajowcy.

Atrakcyjność umiędzynarodowienia podnoszą kontakty międzynarodowe wydziału. Są to zajęcia prowadzone przez etatowych pracowników anglojęzycznych oraz zaproszonych gości: z Indii, z Harvard University (USA), z University of Queensland (Australia), z Michigan State University (USA), czy z Uniwersytetu w Bari (Włochy).

W ramach współpracy 4EU+ (partnerstwo UW z uniwersytetami w Heidelberg, Charles w Pradze, Sorbona w Paryżu, Mediolanie i Kopenhadze), WNE uruchomiło międzykierunkowe seminarium magisterskie *Smart cities for ageing societies*, prowadzone wspólnie z badaczami z Heidelberg University. WNE zamierza rozwijać tę współpracę.

Studenci uczestniczą też w prestiżowych międzynarodowych konkursach zagranicznych w języku angielskim oraz mają możliwość prezentacji wyników swoich badań na konferencji studentów WNE. Doktoranci mogą prezentować się również na międzynarodowych konferencjach naukowych organizowanych na Wydziale takich jak *Warsaw International Economic Meeting* (WIEM) czy *Rimini Center for Economic Analysis* (RCEA), w których wszystkie prezentacje są po angielsku. Każdego roku konferencja WIEM gromadzi 80–100 młodych naukowców z wielu krajów, w tym również ekonomistów polskiego pochodzenia pracujących w renomowanych uczelniach zagranicznych. Co roku odbywa się również konferencja wydziałowa, która jest forum wymiany informacji naukowej pomiędzy naukowcami i zespołami badawczymi funkcjonującymi na WNE oraz dyskusji na temat kluczowych problemów ekonomicznych. Jeden z dni konferencji jest poświęcony prezentacjom doktorantów, głównie przedstawiającym fragmenty swoich prac doktorskich.

7.2

Studenci powracający z wymiany odbytej w ramach programu *Erasmus+* są poddawani badaniu ankietowemu dotyczącego satysfakcji z funkcjonowania programu. Badania przeprowadzone jest w sposób wieloaspektowy, a studenci mogą wyrazić swoje opinie m.in. na temat dostępności informacji o możliwości wymiany oraz jej szczegółowych zasad, ogólnej satysfakcji z odbycia części studiów zagranicą, funkcjonowania systemu ECTS w ramach wymiany, systemu konwersji ocen uzyskanych w uczelni zagranicznej oraz transparentności i sprawiedliwości procesu selekcji kandydatów do wyjazdu. Dotychczas przeprowadzane badania wykazały wysoki poziom satysfakcji studentów z funkcjonowania programu wymian.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Wykładowcy etatowi WNE i kierunku *ekonomia* są bardzo zaangażowani w działania międzynarodowe i badawcze, co przekłada się na wysoki poziom, nowoczesność i aktualność kształcenia zgodnie ze standardami światowymi. W latach 2016-2017, pracownicy WNE uczestniczyli z referatem lub referatami w przynajmniej 164 konferencjach zagranicznych, które odbyły się poza granicami kraju (dane mogą nie być pełne z uwagi na niepełne raportowanie konferencji). Nie były brane pod uwagę konferencje organizowane w Polsce nawet jeśli były organizowane przez instytucje międzynarodowe. W przypadku pracowników związanych najsilniej z kierunkiem *Ekonomia* było to 118 konferencji, przy przeciętnej liczbie konferencji na jednego pracownika (który pojechał przynajmniej na jedną konferencję zagraniczną) wynoszącej 3,81. Corocznie kilku wykładowców wyjeżdża na wyjazdy wykładowe w ramach ERASMUS+, co pozwala przenosić doświadczenia międzynarodowe na WNE. Wskazać należy jednak, iż zmniejsza się międzynarodowa mobilność studentów w ramach programu ERASMUS+. Niedostateczna jest także współpraca z pracodawcami z zagranicy na lokalnym rynku. Zasadnym byłoby organizowanie częstszych spotkań informacyjnych, krótkich wizyt studyjnych oraz systematyczne zapraszanie pracodawców na wydziałowe wydarzenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

- Od studentów studiów II stopnia wymagane jest zdanie lektoratów języka angielskiego biznesowego/ekonomicznego na poziomie min. C1.
- Osoby wykazujące się biegłością językową mogą zapisać się na lektoraty i podjąć się nauki innych języków z oferty UW (dostępne jest prawie 40 lektoratów z różnych języków nowożytnych).
- Cudzoziemcy studiujący w języku angielskim otrzymują wsparcie językowe, uczestniczą w kursach matematycznych i ekonomicznych. W ramach tzw. *Foundation Year*, czyli roku zerowego dla cudzoziemców, przygotowują kandydatów do studiów z języka angielskiego.

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1

Studenci ocenianego kierunku otrzymują wsparcie w procesie uczenia się, zarówno od nauczycieli akademickich, jak też innych osób zatrudnionych w jednostce na niektórych stanowiskach administracyjnych. Osoby prowadzące zajęcia są dostępne dla studentów poza godzinami zajęć dydaktycznych, szczególnie podczas wyznaczonych terminów konsultacji, o których studenci są informowani za pośrednictwem serwisu USOS, a także bezpośrednio przez osoby prowadzące zajęcia. Studenci mogą kontaktować się z nauczycielami także poprzez pocztę elektroniczną. Osoby prowadzące zajęcia udostępniają studentom pomoce naukowe w formie

literatury oraz prezentacji multimedialnych. Jakość tych materiałów studenci oceniają jednoznacznie pozytywnie.

Wspieranie działalności naukowej odbywa się w postaci organizowania wraz Kołem Naukowym Strategii Gospodarczej corocznej Konferencji Wydziałowej Studentów WNE, dofinansowania aktywności naukowej studentów w postaci minigrantrów oraz wsparcie przez opiekunów naukowych uczestnictwa studentów w konkursach międzynarodowych, które takich opiekunów wymagają. W roku 2018 udzielono 9 minigrantów w kwotach od 150 zł do 1045 euro, które zostały przeznaczone m.in. na wyjazdy studentów na konferencje naukowe, konkursy branżowe oraz szkoły letnie.

Obsługę administracyjną studentów ocenianego kierunku świadczy dziekanat Wydziału Nauk Ekonomicznych UW. Godziny przyjmowania studentów w dziekanacie są dostosowane do harmonogramów zajęć studentów oraz do terminarza zjazdów studentów niestacjonarnych. Studenci mają możliwość bezpośredniego kontaktu z prodziekanem ds. studenckich podczas wyznaczonych dyżurów. Wnioski i podania studentów rozpatrywane są przez prodziekana ds. studenckich WNE. Na odpowiedź na złożone podanie lub wnioski studenci czekają do trzech dni roboczych. Studenci poinformowali ZO PKA, że obsługa administracyjna posiada kompetencje odpowiadające potrzebom studentów i umożliwiające wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Zasady postępowania w przypadkach zagrożenia dla zdrowia i życia studentów określone są przez Rektora i dostępne na stronie internetowej UW. Wszyscy studenci, przed rozpoczęciem studiów są zobowiązani do odbycia szkolenia z zasad BHP oraz ochrony przeciwpożarowej. Na Uniwersytecie Warszawskim działa Komisja Rectorska ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji, która opracowuje plany strategii antydyskryminacyjnej, prowadzi dedykowaną stronę internetową poświęconą zjawisku dyskryminacji, w tym reagowaniu w przypadku dyskryminacji oraz pomocy ofiarom. Pomoc studentom świadczy także rzecznik akademicki wspierający studentów w rozwiązywaniu konfliktów, zapewniający sprawiedliwe i równe traktowanie pracowników i studentów, pomagający w uzyskiwaniu informacji i wyjaśnianiu sprawy we właściwej jednostce oraz mogący rekomendować Rektorowi zmianę polityki, przepisów lub procedur. ZO PKA ocenia pozytywnie wprowadzone przez uczelnię procedury antydyskryminacyjne, bezpieczeństwa, pomocy ofiarom oraz rozwiązywania konfliktów.

Do każdego rocznika studentów przypisywany jest opiekun roku, którym w przypadku studentów I roku studiów I stopnia jest jeden z pracowników dydaktycznych jednostki, a dla studentów wyższych lat – przedstawiciel wydziałowego organu samorządu studentów. Do zadań opiekuna należy przekazywanie studentom najważniejszych informacji dotyczących funkcjonowania na uczelni oraz rozwiązywanie drobnych sporów i konfliktów. Podczas spotkania z ZO PKA, studenci ocenianego kierunku poinformowali, że są w pełni zadowoleni z pracy swoich opiekunów.

Studenci, którzy znaleźli się w gronie 5 % studentów z najwyższą średnią ocen, oddzielnie dla studiów I i II stopnia, mogą ubiegać się o studiowanie w trybie indywidualnego toku studiów, który umożliwia poszerzenie programu nauczania i jego ukierunkowanie zgodnie z zainteresowaniami studenta, pod opieką indywidualnego opiekuna naukowego wskazanego przez dziekana spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w jednostce. Indywidualizacja kształcenia na ocenianym kierunku polega również na możliwości ustalenia indywidualnego harmonogramu zajęć przez każdego studenta. O fakcie zapisu na poszczególne zajęcia decyduje

kolejność zgłoszeń, które są przyjmowane za pośrednictwem platformy USOS, przy czym studenci studiujący w trybie indywidualnego toku studiów mają możliwość zapisu na zajęcia poza kolejnością. Ponadto studenci wyróżniający się na polu sportowym oraz uczestniczący w innego typu zawodach, konkursach i turniejach krajowych i międzynarodowych mogą liczyć na indywidualne dopasowanie terminów i planów zaliczeń przedmiotów do własnych możliwości czasowych. Studenci poinformowali ZO PKA, że możliwości indywidualizacji procesu kształcenia, które oferuje im uczelnia, w pełni ich satysfakcjonują oraz chętnie z nich korzystają.

W uczelni funkcjonuje Biuro Karier Uniwersytetu Warszawskiego, które wspiera studentów we wchodzeniu na rynek pracy. BK zajmuje się gromadzeniem ofert pracy, praktyk i staży, których w 2018 roku dla studentów ocenianego kierunku zarejestrowanych było 818, indywidualnym doradztwem zawodowym, coachingiem kariery, a także współorganizacją, wraz z miastem stołecznym Warszawa, Targów Pracy, podczas których, prezentują się firmy związane z ocenianym kierunkiem studiów. Biuro Karier zajmuje się także świadczeniem pomocy studentom z zakresu tworzenia dokumentów aplikacyjnych takich jak CV i listy motywacyjne oraz organizacją warsztatów z zakresu umiejętności miękkich. Pracownicy BK uczestniczą w spotkaniach ze studentami bezpośrednio w budynku wydziału, podczas których przekazują studentom informacje dotyczące działalności Biura. Wydziałowe Biuro Rekrutacji i Promocji, przy współpracy z Biurem Karier UW organizuje spotkania studentów ocenianego kierunku z przedstawicielami firm działających w branży, z którą ten kierunek jest związany. Usługi Biura Karier świadczone są również w języku angielskim. Oferta BK zamieszczana jest na stronach Biura dostępnych na portalach społecznościowych. Wszystkie informacje dotyczące inicjatyw BK dostępne są także na dedykowanej stronie internetowej Biura. Studenci, podczas spotkania z ZO PKA, poinformowali, że znają ofertę Biura Karier i korzystają z niej w miarę potrzeb. W serwisie internetowym BK zarejestrowanych jest 1459 studentów i absolwentów ocenianego kierunku. ZO PKA ocenia pozytywnie funkcjonowanie Biura Karier Uniwersytetu Warszawskiego pod względem wspierania studentów ocenianego kierunku we wchodzeniu na rynek pracy.

Studenci mogą ubiegać się o przyznanie stypendium rektora dla najlepszych studentów, socjalnego, specjalnego dla osób niepełnosprawnych, ministra oraz zapomogi. Stypendia rektora są przyznawane studentom za wysoką średnią ocen, osiągnięcia sportowe, naukowe lub artystyczne. Studentom ocenianego kierunku przysługuje możliwość zakwaterowania w jednym z Domów Studenckich należących do uczelni. Kryteriami decydującymi o otrzymaniu miejsca w DS są: odległość uczelni od miejsca zamieszkania oraz sytuacja materialna studenta. Do dyspozycji studentów został oddany także bufet znajdujący się w budynku głównym Wydziału, który oferuje dania mięsne, wegetariańskie oraz bezglutenowe. Menu przygotowane jest w dwóch językach: polskim oraz angielskim. W pomieszczeniach bufetu dostępna jest kuchenka mikrofalowa, w których studenci mogą nieodpłatnie odgrzać wcześniej przygotowane przez siebie posiłki. Podczas spotkania z ZO PKA, studenci poinformowali, że funkcjonujący w jednostce system wsparcia materialnego w pełni odpowiada ich oczekiwaniom. ZO PKA stwierdza, że system stypendialny i pomocy materialnej jest przejrzysty, działa sprawnie oraz jest zorientowany na studenta.

Studenci są motywowani do osiągania bardzo dobrych wyników w nauce także poprzez możliwość uzyskania ulg i zwolnień z zapłaty czesnego za studia niestacjonarne II stopnia dla

najlepszych studentów oraz poprzez możliwość uzyskania nagrody pieniężnej w konkursie im. A. Semkowa za najlepszą pracę magisterską obronioną na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW.

Wsparciem studentów niepełnosprawnych w jednostce zajmuje się Biuro Osób Niepełnosprawnych. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć m.in. na pomoc psa asystenta w budynkach wydziału, transport na i z budynków uczelni, wsparcie psychologiczne i psychiatryczne oraz alternatywne formy zajęć z wychowania fizycznego, dostosowane do rodzaju i stopnia niepełnosprawności. ZO PKA ocenia pozytywnie zakres i formę wsparcia oferowanego przez BON UW studentom z niepełnosprawnościami.

Na Wydziale prowadzony jest *Foundation Year* – rok zerowy dla cudzoziemców, chcących rozpocząć studia na WNE. Podczas FY prowadzone są zajęcia z zakresu języka angielskiego i matematyki zarówno dla kandydatów na studia I, jak i II stopnia.

Studentom pochodzącym spoza RP został zapewniony dostęp do takich samych systemów motywowania i wspierania w procesie uczenia się oraz na takim samym poziomie jak studentom pochodzącym z Polski.

Organem reprezentującym studentów ocenianego kierunku przed władzami uczelni i wydziału jest Samorząd Studentów WNE UW. Przedstawiciele tego organu poinformowali ZO PKA, że otrzymują od władz uczelni i wydziału pełne wsparcie, także finansowe, w wymiarze, który ich w pełni satysfakcjonuje. Wskazali także, że władze uczelni i wydziału są otwarte na wszystkie pomysły i inicjatywy proponowane przez przedstawicieli organów samorządu dotyczące m.in. programu studiów, mechanizmów wspierania studentów w procesie dydaktycznym oraz warunków studiowania. ZO PKA pragnie podkreślić widocznie wysoki poziom zaangażowania członków Samorządu w funkcjonowanie Wydziału oraz wpływ na jego działalność w zakresie jakości kształcenia.

W jednostce funkcjonuje wiele kół naukowych oraz organizacji studenckich, w których prace zaangażowani są studenci ocenianego kierunku. Podczas spotkania z ZO PKA obecni byli przedstawiciele KN Inwestycji i Finansów, oraz KN Polityki Gospodarczej. Przedstawiciele wymienionych kół naukowych, poinformowali ZO PKA, że otrzymują od władz uczelni oraz swoich opiekunów naukowych pełne wsparcie w zakresie finansowym, logistycznym, merytorycznym i organizacyjnym, który pozwala na rozwój w obranym kierunku naukowym.

Członek Samorządu Studentów WNE UW będący członkiem Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia jest każdego roku odpowiedzialny za opracowanie fragmentu Sprawozdanie WZZJK dotyczącego systemu motywowania studentów do rzetelnej i systematycznej pracy naukowej w okresie studiów obejmującego m.in. funkcjonowanie systemu stypendialnego oraz trybu przyznawania nagrody im. A. Semkowa. Zaprezentowany raport za rok 2018 pokazuje wysoki poziom satysfakcji studentów z omawianych aspektów. Ponadto, w kwietniu 2019 roku, Samorząd Studentów WNE UW wystosował do władz jednostki pismem, pozytywną opinię na temat mechanizmów wspierania studentów Wydziału w procesie nauczania i uczenia się.

8.2

Wsparcie studentów w procesie kształcenia jest monitorowane w ramach WSZJK – Systemu ProEdu w szczególności w ramach obszaru 6 (Zasady wspierania studentów oraz monitorowania, przeglądu i podnoszenia zasobów do nauki), obszaru 7 (Zasady gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji na temat kształcenia, z wykorzystaniem m.in. USOS i IRK) oraz

obszaru 10 (Systemy motywowania studentów do rzetelnej i systematycznej pracy naukowej w okresie studiów). W ramach ocen obszarów uczestniczą przedstawiciele samorządu studenckiego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Jednostka wdrożyła mechanizmy systematycznego i kompleksowego wsparcia i motywowania studentów na poziomie jaki w pełni satysfakcjonuje studentów ocenianego kierunku. ZO PKA pozytywnie ocenia możliwość kontaktu studentów z prowadzącymi poza zajęciami, dostępne formy wsparcia prowadzenia działalności naukowej, funkcjonowanie systemu stypendialnego, jakość obsługi administracyjnej, w tym system rozpatrywania skarg i wniosków oraz rozwiązywania konfliktów, a także dostępne formy indywidualizacji procesu kształcenia. Uniwersytet wprowadził funkcjonujące procedury zapobiegania przemocy i dyskryminacji oraz udostępnia informacje na temat pomocy ofiarom. Uczelnia zapewniła niezbędne w procesie kształcenia wsparcie osobom niepełnosprawnym. Biuro Karier wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz we wchodzeniu na rynek pracy. Organy samorządu studenckiego oraz funkcjonujące w jednostce koła naukowe i organizacje studenckie w pracach, których uczestniczą studenci ocenianego kierunku, otrzymują od władz uczelni i jednostki prowadzącej oceniany kierunek pełne wsparcie w zakresie satysfakcjonującym członków tych organizacji. Samorząd Studentów WNE UW stale monitoruje poziom jakości systemów wsparcia studentów w procesie uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

- Wysokie zaangażowanie członków Samorządu Studentów WNE UW w zakresie działalności dydaktycznej.
- Praca rzecznika akademickiego wspierającego studentów w rozwiązywaniu konfliktów oraz załatwiania spraw studenckich.
- Funkcjonowanie Komisji Rektorskiej ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji, zajmującej się prowadzeniem dedykowanej strony internetowej poświęconej walce ze zjawiskiem dyskryminacji.
- Szerokie możliwości indywidualizacji programu studiów oraz harmonogramu zajęć przez każdego studenta poprzez wolny wybór grup zajęciowych.

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

9.1

Jednostka zapewnia studentom, kandydatom na studia oraz innym osobom dostęp do pełnej, aktualnej i zrozumiałej informacji dotyczącej procesu i procedur toku studiów, za pośrednictwem systemu USOS, stron internetowych uczelni oraz wydziału dostępnych również w języku angielskim, także przy wykorzystaniu urządzeń mobilnych, co w ocenie ZO PKA oznacza, że dostęp do informacji został zapewniony w sposób nieskrępowany, także dla osób z niepełnosprawnościami, z dowolnego miejsca, niezależnie od posiadanego sprzętu, a jedynym wymogiem jest dostęp do sieci Internet. Informacje można znaleźć także na tablicach informacyjnych, a ponadto są udzielane studentom bezpośrednio przez osoby prowadzące podczas zajęć, a także osoby zatrudnione w uczelni na stanowiskach administracyjnych.

Dostępne informacje dotyczą w szczególności warunków przyjęć na studia, w tym opis procesu rekrutacyjnego, kryteria kwalifikacji na studia oraz terminarz przeprowadzania procesu rekrutacyjnego, programu i planu studiów oraz sylabusów poszczególnych przedmiotów, efektów uczenia się, regulaminu studiów oraz zasad studiowania, gdzie dostępne są informacje na temat weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się oraz zasady dyplomowania, wyboru przedmiotów fakultatywnych, w tym prowadzonych w językach obcych oraz zasad odbywania praktyk zawodowych. Interesariusze mogą znaleźć także informacje na temat sylwetki absolwenta, systemu stypendialnego, możliwości indywidualizacji procesu kształcenia, wsparcia dla studentów niepełnosprawnych, dostępności nauczycieli akademickich poza zajęciami, obsługi administracyjnej, inicjatyw Biura Karier oraz procedur i toku studiów. W ocenie ZO PKA zgromadzone informacje są aktualne i zrozumiałe dla różnych grup odbiorców oraz spełniające zakładany standard kształcenia.

Ważnym elementem polityki informacyjnej jest na stronie internetowej Wydziału sekcja *Dokumenty* zawierająca dokumenty związane między innymi z: Misją Wydziału, Regulaminem Wydziału, Strategią Wydziału, WSZJK Wydziału, Polityką Jakości Wydziału, szczegółowych zasad studiowania na Wydziale, uchwałami Rady Wydziału od 2015, Zarządzeniami Dziekana od roku 2005/2006 oraz linkami do dokumentów Uczelnianych.

9.2.

Uwagi dotyczące dostępu do informacji publicznej, jej jakości oraz publikowanych treści, studenci ocenianego kierunku, kandydaci na studia, pracownicy oraz inne osoby mogą zgłaszać bezpośrednio do władz jednostki przy pomocy „formularza potrzeby zmiany” dostępnego na stronie internetowej wydziału prowadzącego oceniany kierunek. Za aktualizację treści dostępnych na stronie internetowej jednostki odpowiadają poszczególne osoby lub działy, zgodnie ze swoimi kompetencjami i obowiązkami. Samorząd Studentów WNE UW wystosował do władz jednostki pismem, pozytywną opinię na temat strony internetowej wydziału.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kandydaci na studia, studenci oraz inne osoby, w tym osoby z niepełnosprawnościami mają zapewniony nieskrępowany dostęp do aktualnej, zrozumiałej oraz kompleksowej informacji na temat procesu rekrutacyjnego, procedur i toku studiów oraz systemów wsparcia studentów. Jednostka prowadzi stały monitoring jakości dostępnych informacji i wykorzystuje pozyskane uwagi na jej temat do stałego podnoszenia jakości.

Ważnym elementem polityki informacyjnej jest na stronie internetowej Wydziału sekcja *Dokumenty* zawierająca dokumenty związane między innymi z: Misją Wydziału, Regulaminem Wydziału, Strategią Wydziału, WSZJK Wydziału, Polityką Jakości Wydziału, szczegółowych zasad studiowania na Wydziale, uchwałami Rady Wydziału od 2015, Zarządzeniami Dziekana od roku 2005/2006 oraz linkami do dokumentów Uczelnianych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Pełna komunikatywność i otwartość informacyjna Wydziału poprzez udostępnianie na stronie internetowej dokumentów związanych z Polityką jakości Wydziału, Misją Wydziału, Strategią Wydziału, uchwałami Rady Wydziału (od 2015 roku), zarządzeniami Dziekana (od roku 2005) oraz aktualnymi wydarzeniami Wydziału.

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

10.1.

Wydział Nauk Ekonomicznych posiada sformułowaną „Politykę Jakości Kształcenia WNE UW” w 15 punktach, które obejmują wszystkie obszary kształcenia. Polityka jakości kształcenia wraz z misją i strategią Wydziału jest przełożeniem na elementy wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia (tekst jednolity zawiera Załącznik nr 1 do Uchwały nr 42 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie modyfikacji wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia ProEdu). System ProEdu obejmuje 10 obszarów związanych z projektowaniem, monitorowaniem, ocenianiem, analizowaniem i doskonaleniem procesu kształcenia i obejmują:

- Obszar 1 Zasady wewnętrznego projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów
- Obszar 2 Zasady zewnętrznego monitorowania i przeglądu programów studiów
- Obszar 3 Zasady oceniania efektów uczenia się uzyskanych przez studentów
- Obszar 4 Zasady dyplomowania
- Obszar 5 Zasady zapewniania jakości kadry dydaktycznej
- Obszar 6. Zasady wspierania studentów oraz monitorowania, przeglądu i podnoszenia zasobów do nauki
- Obszar 7 Zasady gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji na temat kształcenia, z wykorzystaniem m.in. USOS i IRK

- Obszar 8 Zasady publikowania informacji na temat kształcenia na Uniwersytecie Warszawskim
- Obszar 9 Systemy motywowania nauczycieli akademickich do pracy na najwyższym poziomie

Obszar 10 Systemy motywowania studentów do rzetelnej i systematycznej pracy naukowej w okresie studiów

Uchwała nr 13 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych UW z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia zawiera roczne sprawozdanie Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia za rok akademicki 2017/2018. Sprawozdanie to zawiera opis działań i wnioski z analizy w podziale na 10 obszarów. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do wszystkich obszarów jest opisana w jednolitej formie: wyniki badań, działania doskonalące oraz wnioski dotyczące powtórnego badania. Wnioski z badań są formułowane w stosunku do wszystkich procesów kształcenia bez i z podziałem na realizowane kierunki na Wydziale.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem lub specjalnością studiów sprawuje kierownik kierunku oraz kierownik specjalności. Kierownicy wszystkich kierunków i specjalności tworzą wraz z Prodziekanem ds. Studenckich i przedstawicielami studentów i doktorantów Komisję Dydaktyczną. Komisja Dydaktyczna jest odpowiedzialna za kształtowanie systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale. Komisja proponuje też zmiany programów studiów, koncepcji kształcenia i obsady zajęć, dokonuje analiz rekrutacji, zdawalności, wyników ankiet jakości kształcenia i na podstawie wniosków z przeprowadzonych analiz proponuje zmiany w tym zakresie. Opiekę administracyjną i organizacyjną nad kierunkiem i specjalnością sprawują pracownicy administracyjni Dziekanatu Studiów.

Projektowanie zmian oraz zatwierdzanie programów studiów odbywa się przy współudziale interesariuszy wewnętrznych, tj. kierowników katedr, studentów, członków Wydziałowej Komisji Dydaktycznej, jak i interesariuszy zewnętrznych. Stosowne regulacje dotyczące udziału poszczególnych grup interesariuszy znajdują się w ProEdu. Studenci uczestniczą w projektowaniu efektów uczenia i ich zmian poprzez ich udział w Senacie, Radzie Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Programy studiów są analizowane na bieżąco, a także na podstawie rocznego kalendarza działań rozpisanego na każdy miesiąc, obejmujący m.in. analizy zdawalności przedmiotów, głosów studentów formułowanych podczas dyżurów Prodziekana ds. Studenckich, ocen ankietowych poszczególnych zajęć i wykładowców (dwa razy do roku po każdym semestrze mamy podsumowane tego typu ankiety). Najważniejsze znaczenie mają ankiety jakości zajęć, wykorzystywane w procesie oceny doboru treści programowych i ich zgodności z zakładanymi efektami uczenia oraz aktualności przekazywanej studentom wiedzy uwzględniane są opinie studentów pozyskiwane podczas badań ankietowych, przeprowadzanych po każdym semestrze. Na podkreślenie zasługuje wykorzystanie zarówno ankiet elektronicznych (specyficznych dla Wydziału) jak i papierowych (ujednoliconych na poziomie Uniwersytetu), które pozwalają na analizowanie różnych efektów uczenia oraz szersze dotarcie do studentów. Bezpośrednio oceny z ankiet wpływają także na modyfikację obsady zajęć dokonywaną przez Komisję Dydaktyczną.

Na program kształcenia wpływ ma Rada Pracodawców, z którą konsultowane są najważniejsze zmiany i propozycje modyfikacji programu studiów, a także postulaty studentów służące uatrakcyjnieniu programu studiów.

10.2

Ewaluacja systemu zapewnienia jakości jest dokonywana przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości, który sporządza raport z oceny Wewnętrznego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia ProEdu, przedstawiający ocenę i postulaty po adresem systemu zapewnienia jakości w 10 obszarach określonych przez ProEdu. Raport ten jest przedstawiany Radzie Wydziału i zawiera elementy: cel działania, analizy, procedury i ich formalne umocowanie, uzyskane efekty i ich zgodność ze strategią i misją. Należy dodać, że system ProEdu skutecznie wpływa na zwiększanie jakości kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (*kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione*)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wydział Nauk Ekonomicznych posiada sformułowaną „Politykę Jakości Kształcenia WNE UW” w 15 punktach, które obejmują wszystkie obszary kształcenia. Polityka jakości kształcenia wraz z misją i strategią Wydziału jest przełożeniem na elementy wewnętrznego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia zdefiniowanego w formie *System ProEdu*, który obejmuje 10 obszarów związanych z projektowaniem, monitorowaniem, ocenianiem, analizowaniem i doskonaleniem procesu kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Innowacyjny i całościowy system zapewnienia jakości kształcenia zawierający oceny i analizy jakości kształcenia wdrożony i funkcjonujący na Wydziale pod nazwą *System ProEdu*, a jego skuteczność jest widoczna w całym procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Zalecenia

-

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Ostatnia ocena Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczyła oceny instytucjonalnej dokonanej na Wydziale Nauk Ekonomicznych UW i zakończyła się wydaniem pozytywnej oceny kształcenia prowadzanego na tym Wydziale (Uchwała Prezydium Nr 16/2/2013 z dnia 12 grudnia 2013 r.). W ramach 7 kryteriów (strategia rozwoju; wewnętrzny system zapewnienia jakości; cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji; zasoby kadrowe, materialne i finansowe; współpraca krajowa i międzynarodowa; system wsparcia

studentów i doktorantów oraz przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia) Wydział otrzymał ocenę stopnia spełnienia kryterium - „w pełni”, a kryterium 5 - prowadzenie badań naukowych otrzymało ocenę „wyróżniającą”.

Sformułowane uwagi dotyczyły jedynie:

- wpływu interesariuszy zewnętrznych na decyzje podejmowane w zakresie zapewnienia jakości kształcenia ma charakter przede wszystkim, nieformalny i pośredni. Brakuje podmiotu skupiającego przedstawicieli pracodawców.
- uczestnictwa w procesie określania efektów kształcenia zewnętrznych interesariuszy (pracodawców). Konieczne jest pełne sformalizowanie działań w tym zakresie.
- braku formalnie zatwierdzonego dokumentu „Wewnętrzny System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia PRO-EDU”. Pełna ocena efektywności działania WSZJK będzie możliwa dopiero po pewnym okresie jego funkcjonowania.

Wydział podjął działania, które w efekcie spowodowały usunięcie uwag wskazanych powyżej, tj.:

- organem, który formalnie powołany został do utrzymywania i rozwijania relacji z otoczeniem społeczno – gospodarczym na Wydziale jest Rada Pracodawców. Powstała ona w 2013 r. W jej skład wchodzi przedstawiciele instytucji otoczenia społeczno – gospodarczego oraz przedstawiciele Wydziału. W pracach Rady aktywnie uczestniczy kilkanaście podmiotów. Skład Rady stanowią na ogół duże podmioty, z różnych branż (m.in. PGE, Goldman Sachs, Accenture, Ernest & Young, banki),

- tekst jednolity *Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia - ProEdu* zawiera Załącznik nr 1 do Uchwały nr 42 Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. System ProEdu funkcjonuje od 2013 roku i obejmuje 10 obszarów związanych z projektowaniem, monitorowaniem, ocenianiem, analizowaniem i doskonaleniem procesu kształcenia. Co roczne sprawozdania z jego funkcjonowania od 2013 do 2018 roku (były do wglądu w czasie wizytacji) wskazują na wysoką skuteczność działań projakościowych wspomaganych i regulowanych tym systemem.

Zalecenie

-

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

-